

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
для студентів спеціальності 081 «Право»

Полтава 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Харченко Т.О. – к.і.н., доцент кафедри
правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кальян О.С. – к. ю. н., доцент, завідувач кафедри правознавства Полтавського
інституту економіки і права університету "Україна";

Осташова В.О. – к. ю. н., доцент кафедри бізнес-адміністрування та права
Полтавської державної аграрної академії.

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г.В.

«Узгоджено»

На засіданні науково-методичної групи
зі спеціальності 081 «Право»
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г.В.

«Схвалено»

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
«___» _____ 2016 р.

_____ проф. Рогоза М.Є.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Університетська освіта» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавра» зі спеціальності 081 «Право».

В Україні становлення демократичної правової держави потребує суттєвого підвищення правової культури всіх верств населення, а особливо — підростаючого покоління й молоді. Сучасна національна правова освіта має виконувати важливе соціальне замовлення держави: формувати правовий інтелектуальний потенціал України, забезпечуючи висококваліфікованими фахівцями галузі народного господарства, науки, культури.

Загальні шляхи вирішення цього завдання визначені у Програмі правової освіти населення України, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 р. й Указі Президента України від 18 жовтня 2001 р. (№ 992/2001) «Про національну програму правової освіти населення».

Навчальна дисципліна «Університетська освіта» покликана реалізувати загальнодержавну політику правової освіти населення. У ході її вивчення відбувається ознайомлення з системою вищої освіти України в цілому й університетської освіти зокрема.

Предметом навчальної дисципліни є процес професійної підготовки й особистісного становлення студентів в системі університетської освіти.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються практичним характером навчальної дисципліни «Університетська освіта», що тісно пов'язана з опануванням студентами навчальних дисциплін юридичного та неюридичного профілю.

Пропонована програма навчальної дисципліни «Університетська освіта» структурована згідно з особливостями організації навчального процесу і складається з одного змістового модуля. Основну роль програма відводить питанням, які розглядають особливості організації навчального процесу в університеті.

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістового модуля:

Модуль 1. Система вищої освіти в Україні та особливості університетської освіти.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Університетська освіта» є ознайомлення студентів з нормативними актами у галузі вищої освіти України, основними завданнями та принципами освітньої діяльності університетів, підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у світовий та європейський освітній простір в контексті Болонської декларації.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Університетська освіта» є з'ясування сутності та соціальної значущості вищої освіти; ознайомлення з сучасними тенденціями у вітчизняній освіті в контексті Болонської декларації; вивчення нормативного механізму регулювання навчального процесу; розгляд особливостей університетської підготовки; ознайомлення з основними формами й методами навчання в університеті.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- міжнародні акти в галузі освіти;
- законодавство України про вищу освіту;
- стандарти вищої освіти в Україні;
- правила внутрішнього розпорядку університету;
- основні форми й методи навчання у вищих навчальних закладах;
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців;
- зміст навчальної діяльності студентів;
- засоби й прийоми здійснення навчальної діяльності;

вміти:

- користуватися законодавством про вищу освіту та нормативними актами Міністерства освіти і науки України;
- керуватися розкладом навчальних занять;
- володіти прийомами і методами пошуку інформації в локальній мережі університету;
- складати індивідуальний навчальний план підготовки бакалавра за відповідним напрямом і фахом;
- складати індивідуальний графік вивчення дисциплін відповідно до розкладу навчальних занять;
- користуватися інформаційними ресурсами бібліотеки університету в електронному і паперових варіантах;
- замовляти навчальну і наукову літературу в читальних залах;
- користування навчально-методичною та науковою літературою, періодичними виданнями за напрямом підготовки та обраним фахом.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години, 1,5 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Система вищої освіти в Україні та особливості університетської освіти

Тема 1. Право на освіту. Вища освіта України і європейський освітній простір

Право на освіту як одне з основних соціально-культурних прав людини. Ознаки права на освіту. Обсяг права на освіту. Реалізація права на освіту. Міжнародні стандарти права на освіту. Загальна декларація прав людини. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. Міжнародна стандартна класифікація освіти. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. Закріплення права на освіту в Україні. Законодавство України про освіту. Національна доктрина розвитку освіти. Закон України «Про освіту». Закон України «Про вищу освіту».

Суть і соціальний зміст вищої освіти. Відмінності вищої і середньої освіти. Світова та вітчизняна система вищої освіти. Сучасний стан і перспективи розвитку освіти у провідних країнах світу (США, Великобританії, Німеччині, Франції, Японії) та в Україні. Філософія сучасної освіти.

Державна політика в галузі освіти в Україні. Органи влади й управління освітою. Міністерство освіти і науки України.

Реформи та інновації у вищій освіті. Значення процесів європейської інтеграції для розвитку вищої освіти. Вища освіта України і європейський освітній простір. Основні напрями модернізації освітньої діяльності університетів у контексті європейських вимог. Болонський процес: фактори виникнення, стан, перспективи розвитку. Зміст і цілі Болонської декларації. Європейська система залікових кредитів (ECTS – European Credit Transfer System) або Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система (ЄКТАС), кредити і модулі, уніфікація шкали оцінювання навчальних досягнень. Значення приєднання України до Болонського процесу. Проблеми та перспективи адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу, перші кроки впровадження.

Специфіка університетської освіти. Історія виникнення і розвитку університетів. Університети сучасності, типи, тенденції розвитку. Цілі та зміст сучасної університетської освіти, організаційно-правові засади функціонування, концепція розвитку. Специфіка галузевого університету.

Стандарти вищої освіти України. Напрями та спеціальності підготовки фахівців. Освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми.

Тема 2. Правова основа діяльності, функціонально-організаційна структура та соціально-культурна інфраструктура університету

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ): етапи становлення, сучасний стан, перспективи розвитку. Місце університету на ринку освітніх послуг і ринку праці.

Статут університету, документи центру управління якістю (ЦУЯ), що регулюють навчальний процес. Права й обов'язки студентів і професорсько-викладацького складу. Накази ректора. Постанови вченої ради. Збереження матеріально-технічної бази. Культура, правила та принципи спілкування учасників навчально-виховного процесу, скринька довіри.

Функціонально-організаційна структура та характеристика органів управління університетом: вчена рада, ректорат, деканат, кафедри. Факультети і спеціальності. Професорсько-викладацький склад. Аудиторний фонд. Загальний контингент студентів за формами навчання. Порядок формування академічних студентських груп.

Історія факультету, де навчаються студенти. Випускники університету та факультету. Магістерська підготовка студентів.

Соціальний захист студентів. Організація дозвілля (гуртки, художня самодіяльність, календар традиційних загально-університетських культурно-масових заходів для студентів). Фізичне виховання (спортивна база, робота спортивних секцій). Облаштування побуту студентів (гуртожитки, їдальні, сфера послуг). Правила проживання у гуртожитках. Оздоровлення, матеріальна допомога і відпочинок.

Тема 3. Бібліотека університету, інноваційні інформаційні ресурси та технології обслуговування студентів

Бібліотека та її фонди наукової і навчальної літератури. Форми і методи обслуговування студентів на абонементних та в читальних залах. Інформаційна культура студента. Правила замовлення та отримання наукової і навчальної літератури. Бібліографічний опис документів. Правила опису документів.

Інноваційні інформаційні ресурси та технології обслуговування студентів. Електронна читальна зала та електронний каталог бібліотеки університету: бази даних, характеристика, види пошуку джерел наукової і навчальної літератури, пошук статей з періодичних видань. Можливості доступу до повнотекстових електронних видань засобами інформаційної локальної мережі Інтернет і глобальної мережі Інтернет. Інформаційні ресурси бібліотек України та інших країн, загальні правила пошуку та доступу до них.

Тема 4. Фахова підготовка студентів за напрямками і спеціальностями

Майбутня професія студента як вид професійної практичної діяльності. Спеціальність: історія становлення та розвитку. Галузевий стандарт вищої освіти і його складові. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за напрямом, магістра за спеціальністю. Вимоги до знань та умінь фахівця певного

освітньо-кваліфікаційного рівня. Посади, які може обіймати випускник певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Навчання, стажування в Україні та за кордоном.

Актуальні питання працевлаштування. Сучасний стан ринку праці та перспективи його розвитку за напрямами і спеціальностями підготовки фахівців.

Зміст і організація підготовки фахівців за напрямом і спеціальністю. Основні документи, що регламентують підготовку фахівців: освітньо-професійна програма за професійним спрямуванням, навчальний план, навчальна програма, методичні матеріали. Цикли дисциплін, що забезпечують підготовку бакалаврів і магістрів. Формування варіативної складової навчального плану (за вибором студента).

Випускові кафедри, їх професорсько-викладацький склад.

Організація наукової роботи: конференції, олімпіади, дні науки, конкурси, публікації. Аспірантура.

Тема 5. Основні форми й методи організації навчального процесу в університеті

Організація процесу навчання в університеті. Денна, заочна, дистанційна й заочно-дистанційна форми навчання.

Розклад навчальних занять.

Нормування навчального навантаження студента. Індивідуальний навчальний план студента: структура, формування, ведення, контроль. Функції куратора-консультанта.

Основні форми організації навчання. Методи навчання в університеті. Сучасні технології навчання. Використання електронних засобів і програмних продуктів у навчанні.

Робота студента на лекції: підготовка до лекції, активність, відвідування, ведення конспектів, техніка швидкого запису, використання спеціальних позначок і скорочень, формулювання запитань до лектора, участь в обговоренні проблемних питань, робота з наочними посібниками, формулювання висновків лекції.

Робота на семінарських, практичних і лабораторних заняттях: підготовка, активність, відвідування, ведення записів, виступ з доповіддю, взаємодія з викладачем і одногрупниками, групова робота, дотримання інструкцій, виконання завдань, формулювання висновків.

Самостійна робота студента: мета та організація. Роль викладача і студента в організації самопідготовки. Основні види самостійної роботи: пошуково-аналітична, науково-дослідна, набуття практичних навичок під час проходження виробничих та педагогічних практик і стажування. Принципи організації самостійної роботи: пріоритетності, збалансованості та креативності. Самостійна робота з теоретичним матеріалом. Техніка швидкого читання. Прийоми кращого осмислення і запам'ятовування інформації. Самостійна робота з підготовки до аудиторних занять. Підготовка та написання наукових рефератів, курсових, дипломних робіт. Оформлення та дотримання

термінів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань. Основні критерії оцінювання результатів самостійної роботи студента.

Методичне супроводження самостійної роботи студента: проведення консультацій, індивідуальних занять, карта самостійної роботи студента.

Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентом: форми та види. Особливості індивідуально-консультативної роботи. Види консультацій. Доцільність відвідування консультацій та індивідуальних занять. Підготовка запитань до викладача. Презентація та обговорення результатів індивідуальних навчально-дослідних завдань, робіт. Методичне супроводження індивідуально-консультативної роботи.

Види, форми і методи контролю знань, умінь, навичок студента. Етапи контролю: поточний контроль, модульні контрольні роботи, підсумковий модульний контроль (ПМК), іспит, державна атестація. Завдання поточного та підсумкового контролю. Об'єкти та критерії поточного контролю знань студентів. Шкала оцінювання знань. Підсумкове оцінювання знань за результатами поточного модульного контролю. Підсумковий контроль знань у формі іспиту: порядок проведення екзаменаційної сесії, підготовка студентів до екзаменів, структура екзаменаційного білета, критерії оцінювання, порядок вирішення проблемних ситуацій на екзамені, визначення загальної підсумкової оцінки з дисципліни.

Державна атестація студентів: порядок проведення, види, критерії. Комплексний кваліфікаційний державний екзамен: етапи, вимоги до атестаційних кваліфікаційних завдань, процедура проведення. Присвоєння кваліфікації випускникам рівня бакалавра, правила вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, магістра. Випускова робота. Дипломи з відзнакою.

Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їх навчання. Академічна заборгованість і порядок її ліквідації. Стипендіальне забезпечення студентів. Сприяння у працевлаштуванні випускників: Центр зв'язків з виробництвом, дні кар'єри, зустрічі з представниками провідних підприємств, фірм та організацій.

Тема 6. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи

Розвиток студентського самоврядування в університеті. Громадські студентські організації: студентська рада (університету, факультету, гуртожитку), студентські профспілки, наукове студентське товариство, навчально-виховні комісії факультетів, інші організації. Участь студентів в управлінні процесами освітньої діяльності університету (призначення іменних стипендій, розподіл матеріальної допомоги, поселення в гуртожиток, визначення коригувальних заходів щодо поліпшення успішності студентів, вирішення питань щодо застосування адміністративних заходів до порушників навчальної дисципліни та правил проживання в гуртожитку, організація культурно-розважальних, добродійних і благодійних заходів тощо).

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) від 18 вересня 1988 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/7>
2. Державна національна програма «Освіта: Україна XXI століття» : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 9 листопада 1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п/print1329817745039704>
3. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93 (15. 12. 2008). — Ст.3103.
4. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14 грудня 1960 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_174
5. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (11 квітня 1997 року) // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_308
6. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30 (23. 07. 96). — Ст. 141.
7. Міжнародна стандартна класифікація освіти, схвалена Генеральною конференцією ЮНЕСКО у листопаді 1997 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.uis.unesco.org/TEMPLATE/pdf/iscde/ISCED_R.pdf
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
9. Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 // Офіційний вісник України. — 2002. — № 16. — Ст. 860.
10. Положення про Міністерство освіти і науки України : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/240/2013>
11. Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти : наказ Міністерства освіти України від 15 липня 1996 р. № 245 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0427-96>.
12. Примірне положення про науково-навчальний центр університету (академії): Наказ МОН № 978 від 27 жовтня 2008 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/2435/
13. Примірне положення про студентське самоврядування у вищих

- навчальних закладах України : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 15 листопада 2007 р. № 1010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3141.
14. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. - Назва з екрана.
15. Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад: постанова Кабінету Міністрів від 5 вересня 1996 р. № 1074 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1074-96-%D0%BF>
16. Про затвердження Положення про національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів: Наказ Міністерства освіти України від 20 грудня 2011 № 1475 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://euroosvita.net/?category=1&id=1525>
17. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993р. №93 // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. — 1993. — №17-18. — С.3.
18. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів : наказ Міністерства освіти і науки України від 25 січня 2008 р. № 34 // Офіційний вісник України. — 2008. — № 9. — Ст. 231.
19. Про затвердження Порядку надання доступу фізичним та юридичним особам до Реєстру документів про вищу освіту та Порядку замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та обліку документів про вищу освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України 6 березня 2015 № 249 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0493-15>
20. Про затвердження Порядку надання цільових пільгових кредитів для здобуття вищої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 25. — Ст. 1203.
21. Про затвердження Примірного договору про направлення на навчання студентів, стажування аспірантів та наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації: наказ МОНмолодьспорту № 1121 від 27 вересня 2011 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/23381/
22. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11 червня 1998 р. № 615/98 // Офіційний вісник України. — 1998. — № 24 (02. 07. 1998). — Ст. 3.
23. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 3 серпня 2006 р. № 592 // Офіційний вісник України. — 2006. — № 32. — Ст. 2365.
24. Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні :

- Указ Президента України від 30 вересня 2010 р. № 926 // Офіційний вісник України. — 2010. — № 7. — Ст. 2659.
25. Про національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001р. № 992 /2001 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 43. — Ст. 1921.
26. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 34 (20. 08. 1991). — Ст. 451.
27. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: Наказ Міністерства освіти і науки України від 6 листопада 2016 р. № 1151 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
28. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16 вересня 2014 р. // Відомості Верховної Ради. — 2014. — № 40. — Ст.2021.
29. Сорбонська декларація. Узгодження структури системи вищої освіти в Європі (Париж, Сорбонна, 25 травня 1998 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/higher>
30. Спільна Декларація «Про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти» чотирьох міністрів, що представляють Великобританію, Німеччину, Францію і Італію Париж (Сорбонна, 25 травня 1998 р.) // Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / Упорядники : Степко М.Ф., Болубаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. — Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. — 52 с.
31. Спільна декларація міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» (Болонья, 19 червня 1999 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_525/card6#Public

Література

Основна:

32. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі / В.С. Бігун. — К.: Юстініан, 2006. — 272 с.
33. Жилеєв І. Б. Словник-довідник основних понять та визначень українського освітнього законодавства / І. Б. Жилеєв, Б. Г. Чижевський. — К. : Нора-Друк, 2011. — 112 с.
34. Європейське освітнє право: навч. посіб. / О. М. Байталюк, М. В. Ворон. — К.: Видавничий дім «Плеяда», 2010. — 59 с.
35. Законодавство України про освіту : збірник офіційних текстів законів станом на 1 лютого 2012 р. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 274 с.
36. Освітнє право: навч. посіб. для студентів гуманітарних ВНЗ / [авт. кол. : В. В. Астахов, К. В. Астахова (мол.), О. Л. Войно-Данчишина та ін.]; за заг. ред. В. В. Астахова; Нар. укр. акад.; Міжнар. фонд «Відродження». — Х. : Вид-во

НУА, 2011. — 188 с.

37. Основи освітнього права та правове регулювання діяльності навчальних закладів в Україні: навч. посіб. / О. М. Байталюк, О. Б. Німко. — К.: Видавничий дім «Плеяди», 2010. — 71 с.
38. Правові основи діяльності вищих навчальних закладів: навч. посіб. / О. М. Стороженко, О. Б. Німко. — К.: Видавничий дім «Плеяди», 2010. — 50 с.
39. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. — К.: Ленвіт, 2006. — 35 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian.pdf>
40. Тамм А. Є. Державна політика і управління в освіті [Текст]: підручник / Тамм А. Є., Радченко О. В., Поступна О. В.; Харк. регіон. ін.-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — Х.: Вид-во Асоц. д-рів наук держ. упр., 2011. — 271 с.
41. Шаповал Р. В. Освітня діяльність в Україні: адміністративно-правове дослідження: монографія / Р. В. Шаповал. — Х.: Золота миля, 2011. — 346 с.
42. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навчальний посібник / С.Д. Гусарев, О.Д. Тихомиров. — 4-те вид. — К.: Знання, 2010. — 495 с.

Додаткова:

43. Волосникова Л. М. Правовой статус университетов: история и современность: учеб. пособие [Текст] / Л. М. Волосникова. — М.: Норма, 2007. — 208 с.
44. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні [Текст] / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Інститут вищої освіти АПН України. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. — 415 с.
45. Куклін О. В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / О. В. Куклін // Ефективна економіка. — 2012. — № 7. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1186>
46. Національний освітній глосарій: вища освіта. [Текст] / НАПН України; [авт.- уклад. : І. І. Бабин та ін.; за ред. : Д. В. Табачника, В. Г. Кременя]. — К.: Плеяда, 2011. — 100 с.
47. Правові основи управління освітньою діяльністю: навч. посіб. / О. М. Стороженко, О. Б. Німко. — К.: Видавничий дім «Плеяди», 2010. — 55 с.
48. Словник юридичних термінів і понять: навч. посіб. / [В. Г. Гончаренко та ін.] ; за ред. проф. В. Г. Гончаренка та З. В. Ромовської; Акад. адвокатури України. — К.: Юстініан, 2013. — 597 с.
49. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: матеріали Парламентських слухань у Верховній Раді України 17 червня 2009 р. / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти / В. І. Полохало (заг. ред.), Г. О. Андрощук (авт.-упоряд.). — К.: Парламентське видавництво, 2009. — 629 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль. Об'єктами системи поточного та підсумкового контролю є самостійна робота студентів та виконання ними індивідуальних (домашніх) завдань. Поточний контроль здійснюється при проведенні індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни.

Під час проведення занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, передбачених планом занять, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, письмове складання студентами тестів, розв'язання студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій. Також поточний контроль виконання студентами індивідуальних (домашніх) завдань здійснюється за допомогою перевірки викладачем результатів розв'язання завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль здійснюється за допомогою відповідних тестів в усній або письмовій формі і застосовується стосовно тих студентів, які мають поточну заборгованість із поважних причин.

Підсумкове оцінювання знань з дисципліни відбувається у формі ПМК (заліку).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного контролю знань. Загальна сума набраних балів протягом семестру за поточну успішність максимально складає 100. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) передбачає, що студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «дуже добре» (82-89 балів) передбачає, що студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Оцінка «добре» (74-81 бал) передбачає, що студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача й самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно» (64-73 бали) передбачає, що студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних

положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «задовільно достатньо» (60-63 бали) передбачає, що студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю» (35-59 балів) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Оцінка «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та підсумковим контролем» (1-34 бали) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.